

Lisaks lasti käibe „värvilised“ numbrimärgid:

- musta põhjaga – EV kaitsejõudude kasutuses olevatele sõidukitele;
- kollase põhjaga – Eestis ajutiselt registreeritud sõidukitele;

- sinise põhjaga – EV-s tegutsevate diplomaatiliste ja konsulaarkorpuste sõidukitele;
- roheline põhjaga – katsetamist vajavatele sõidukitele (tähekombinatsiooniga KAT)

Nõukogudeaegsed numbrimärgid jäid esialgu kehtima. 1992. aasta algul isegi jätkus nende laojääkide väljastamine paralleelselt uute Eesti numbrimärkidega. Kuid juba 01.01.1990 jõustus Eesti NSV keelseadus, mis nägi ette, et numbrimärkide tähekombinatsioonid Eesti NSV-s võivad sisaldada ainult ladina tähti (§ 34). Selle sätte rakendamisajaks oli 4 aastat, mis tähendas, et alates 01.01.1994 olid kirillitsa tähti sisaldavad numbrimärgid Eestis kehtetud. Praktikas oli neid liikluses endiselt näha, kuid seda juba ebaseaduslikult – ülevaatus läbida ei olnud võimalik ning ka kindlustuse tegemine oli tehniliselt võimatu. Veel 1997. aastal kutsus Riiklik Autoregistrikeskus (ARK) ajakirjanduse kaudu üles neid numbrimärke vahetama.

Piirkondlikud seeriad

1993. aasta veebruaris hakati väljastama autonumbreid, mille tähekombinatsiooni esimene täht viitas piirkonnale, kus auto on registreeritud.

Piirkondlike ARK büroode esitähed olid järgmised: A – Tallinn, D – Viljandi, F – Pärnu, G – Valga, H – Kärdla, I – Jõhvi, J – Jõgeva, K – Kuressaare, L – Rapla, M – Saue (Harju), N – Narva, O – Põlva, P – Paide, R – Rakvere, S – Haapsalu, T – Tartu, V – Võru.

Numbrimärkide standardi uuendused

1. septembril 1994 jõustus uus numbrimärkide standard EVS 597:1994, millega lisandusid autode vähendatud mõõtmetega märk ning uued traktorite ja nende haagiste ning mootorrataste märgid. Vähendatud mõõtmetega – 302x152 mm – numbrimärgid olid mõeldud autodele, millele tavamõõdus märk selleks ettenähtud „auku“ ei mahtunud. Sellised autod olid eelkõige USA päritolu – nii hakati neid numbrimärke kõnekeeles nimetama Ameerika või USA mõõdus numbriteks. Nende mõõdud ongi valitud lähtudes standardsest USA ja Kanada numbrimärgist (12x6 tolli). Sümboliteks on 2 numbrit ja 3 tähte, esimene täht on Z.

Traktori numbrimärgil jäid mõõdud ja sümbolite – 4 numbrit ja 2 tähte – asetus praktiliselt samaks, mis nõukogude ajal, märk ise muutus kuusnurksest tagasi nelinurkseks.

Uus mootorratta numbrimärk sai samuti nelinurkne, mõõtudega 240 (kõrgus) x 130 (laius) mm. Sellisena pidi see olema kasutamisel mugavam – mahub mootorratta porilaua peale ega ulatu sellest üle. Sümbolid muutusid varasemast väiksemaks, kuid nende hulk jäi endiseks – 3 numbrit ja 2 tähte kahes reas. Peale selle lisandus motonumbrile seni puudunud koht tehnoülevaatusse kleepsu jaoks.

30. aprillil 1996 kinnitatud uue standardi EVS 597:1996 olulisim muudatus on numbrimärkide materjali osas. Selle standardi järgi peavad numbrimärgid olema valmistatud lehtalumiiniumist. Varem ei olnud materjal üheselt määratud – nii valmistati numbrimärke vahel alumiiniumplekist, aga peamiselt siiski terasplekist. Samast aastast alates toodeti kõik numbrimärgid helkiva kattega. Varem valmis toodetud värvitud pinnaga numbrimärgid anti välja mõnevõrra väiksema riigilõivu eest.

Nõukogude ajal välja antud numbrimärkide kasutamisest loobuti lõplikult 01.02.2001 jõustunud liikluseadusega, mis tunnistas alates 1. juulist 2001 kehtetuks kõik sõidukite tehnilised passid, tehnilised talongid ja registreerimis-tunnistused, mis olid välja antud enne 1. novembrit 1993 (§ 76). Koos nendega muutusid kehtetuks ka kõik N. Liidu numbrimärgid, kuna ilma neid väljavahetamata alates 1. novembrist 1993 sõidukitele uusi dokumente ei väljastatud. Nii olidki nõukogudeaegsed numbrid säilinud vaid pikemat aega ühe omaniku käes olnud sõidukitel.

27. aprillil 2001 kinnitati ka uus numbrimärkide standard EVS 597:2001, millega lisandusid autode teiseldatav märk kirjaga „PROOV“ (rohelistel KAT-numbrite järeltulijana) ning mootorrataste vähendatud mõõtmetega märk mõõtudega 177x101 mm (2 numbrit ja 2 tähte).

Samuti lasti käiku musta põhjaga unikaalsete sõidukite numbrimärgid – autodele mõõtudega 302x152 mm (täht A ja 4 numbrit) ning mootorratastele mõõtudega 177x101 mm (täht M ja 3 numbrit). Umbes samal ajal lõpetati varasemate „tavamõõdus“ kaherealiste mootorratta numbrimärkide väljastamine ning käibeile jäid vaid vähendatud mõõtmetega märgid.

30. aprillil 2004 kinnitati taas uus numbrimärkide standard EVS 597:2004, mis oli tingitud Eesti ühinemisest Euroopa Liiduga. Kõikidele märkidele lisati Euroopa embleemi kujutis (12 tähekesest ring sinisel aluspõhjal) ning selle alla Eesti riigi tunnusmärk „EST“. Esimesed „euronumbrid“ anti välja 29. juunil 2004.

2007. aasta augustiks olid A-tähega algavad autonumbriseeriad lõppenud ning väljaandmist jätkati seeriaga BAA. Saue ja Tartu jätkati vastavalt M- ja T-tähega seeriade väljaandmist.

19. oktoobril 2008 loobuti eraldi standardi pidamisest ning nõudeid numbrimärkidele hakkas reguleerima määrus „Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise eeskiri“. Samal ajal kaotati kahe tähega haagisenumbrid ning haagistele hakati välja andma samasuguseid 3+3 numbriga ja tähekombinatsiooniga märke nagu ka autodele. Haagiste seeriade algustäheks valiti Y, esimene seeria oli YHA. Vanasõiduki (auto) märgilt kaotati neljast numbrist üks ning selle mõõdud said olema 302x113 mm – laius Ameerika ja kõrgus Euroopa mõõdus. Nii muudeti see sobivaks enamusele autodest.

2010. aasta algul lõpetati üldkasutatavatel Eesti autode ja haagiste numbrimärkidel tähtede A, E, I, O ja U kasutamine. Maanteeameti andmeil tingis selle vajadus vähendada tähendusega kombinatsioonide tekkimist.

1. juulil 2011 jõustus uus liikluseadusega muudeti kohustuslikuks ka mopeedide registreerimine. Seoses sellega kehtestati ka mopeedi numbrimärk. Selle mõõdud on 177x101 mm ehk samad, mis mootorrattamärgil, kuid aluspõhi on erinevalt viimasest roheline.

Alates sellest ajast kuni käesoleva ajakirja trükkimisekuni on numbrimärkide väljastamine Eestis toimunud ilma suuremate muutusteta. Praeguse tempo jätkudes lõpevad B-tähega autonumbriseeriad 2019. aasta alguses. Kuna A-tähte, nagu varem öeldud, ei kasutata, siis eeldatavalt jätkatakse väljaandmist mitte seeriaga CAA, vaid CBB.

►► Miko Leesment
Rein Veldi
Tarmo Riisenberg
Indrek Sirk